9.9.2025

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Sosiaali- ja terveysministeriön vastine asiantuntijalausuntoihin - HE 68/2025

Suomen Asbesti- ja Pölysaneerausalan liitto on nostanut esiin työsuojeluviranomaisen valvontaresurssien tarpeen. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että osa lakiin ja asetukseen ehdotetusta muutoksista on pääasiassa voimassa olevaa oikeustilaa täsmentävää. Työsuojeluviranomainen on kohdistanut viranomaisaloitteisesti valvontaa asbestityöhön nykyisinkin. Valmistelun yhteydessä on arvioitu, että ehdotukset eivät lisää valvonnan resurssintarvetta, eivätkä vaikuta merkittävästi valvonnan suunnitteluun tai suuntaamiseen. Esityksellä ei ole arvioitu olevan merkittäviä organisaatio- tai henkilöstöresursseihin liittyviä vaikutuksia työsuojeluviranomaisen toiminnassa.

Ensi vuoden alusta aloittavalla Lupa- ja valvontavirastolla on vaikutusta myös asbestilainsäädännön toimeenpanon kannalta. Viranomaisen resurssien käyttö ja valvonnan kohdentaminen on yhdessä valtakunnallisessa virastossa aiempaa joustavampaa. Myös valvonnan yhdenmukaisuuden sekä neuvonnan ja ohjauksen kehittäminen on valtakunnallisen toimivallan ansiosta aiempaa selkeämpää. Ehdotusten toimeenpanon edellyttämä koulutus sekä käytäntöjen ohjeistaminen voidaan koordinoida keskitetysti ja johdonmukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen lausunnoissa on huomautettu, että säädöksissä tulisi ottaa huomioon myös tilanteet, jotka jäävät ammattipätevyyslain soveltamisalan ulkopuolelle eli käytännössä EU- tai ETA-valtioiden ulkopuoliset työntekijät. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että kyseinen asia oli esillä jo esityksen valmisteluvaiheessa. Valmistelussa todettiin, että kansallisen lisäsääntelyn tarvetta arvioidaan siinä vaiheessa, kun EU:n antama lainsäädäntö tulisi kansallisesti täytäntöönpantavaksi. Tarkoituksenmukaista olisi, että kolmansien maiden tutkintojen tunnustamisesta laadittaisiin Suomessa yleislainsäädäntöä hallinnonalakohtaisen sääntelyn sijasta. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että nyt kysymyksessä olevien työsuojelun ammattien sääntelyssä edellytetään ainoastaan ammattitutkinnon osan tai osien suorittamista, ei kokonaisia tutkintoja. Valmistelussa saatujen tietojen perusteella arvioidaan lisäksi, ettei kyseisiin ammatteihin tulla työskentelemään Suomeen kolmansista maista kuin erittäin vähäisessä määrin. Esitys sisältää lisäksi mahdollisuuden työsuojeluviranomaisen myöntämään poikkeuslupaan eräissä ammateissa. Edellä todetun perusteella sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, ettei ehdotuksen tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin.

Opetushallitus kertoi uudistavansa talonrakennusalan ammattitutkinnon perusteet vuoden 2025 aikana ja piti tärkeänä, että valtioneuvoston asetusten ja talonrakennusalan ammattitutkinnon perusteiden valmistelussa tehdään yhteistyötä yhteensopivuuden varmistamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että sen on tarkoitus valmistella tarvittavat asetusmuutokset kuluvan syksyn aikana siten, että ne voidaan saattaa voimaan heti vuoden 2026 alkupuolella. Valmistelussa tullaan tekemään yhteistyötä myös Opetushallituksen kanssa.

Elinkeinoelämän Keskusliitto ja Suomen Yrittäjät käsittelivät lausunnoissaan työturvallisuusmääräyksiin liittyvää rikosoikeudellista vastuuta. Lausunnoissa esitetään asian selvittämisen käynnistämistä. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, ettei asia suoranaisesti liity käsiteltävään hallituksen esitykseen ja että kysymys on erikseen tarkasteltavasta asiasta.

9.9.2025

Selvyyden vuoksi vielä todettakoon, että osa lausunnoista koski asbestityön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (798/2015) uudistamista, eikä nyt käsiteltävää hallituksen esitystä.

Esityksellä on osin yhteys eduskunnan hyväksymään lakiin Lupa- ja valvontavirastosta (530/2025), joka tulee voimaan 1.1.2026. Lupa- ja valvontavirastolle siirtyy aluehallintoviraston työsuojeluviranomaisen tehtävät. Nyt ehdotettuihin lakeihin tulisi tehdä eduskuntakäsittelyn aikana tarvittavat muutokset, joissa ”aluehallintovirasto” korvattaisiin ”Lupa- ja valvontavirastolla” seuraavasti:

Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista 2 § 3 momentti:

”Edellä 2 momentissa tarkoitetun tutkintovaatimuksen täyttää myös henkilö, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta tekee ~~aluehallintovirasto~~ Lupa- ja valvontavirasto noudattaen, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asbestipurkutyötä suorittavalta työntekijältä edellytettävästä pätevyydestä sekä soveltuvasta tekniikan alan ammatillisesta tutkinnosta ja sen soveltuvista osista.”

Työturvallisuuslaki 14 a § 1 momentti:

”Ammattipätevyysvaatimuksena ajoneuvonosturin, kuormausnosturin ja torninosturin kuljettajan tehtävään on soveltuvan tekniikan alan ammatillisen tutkinnon yksi tai useampi soveltuva osa, kun nosturin tekniset ominaisuudet tai käyttötarkoitus sitä edellyttävät. ~~Aluehallintovirasto~~ Lupa- ja valvontavirasto voi erityisistä syistä hakemuksesta myöntää työpaikkakohtaisen luvan käyttää nosturin kuljettajana työntekijää, jolla ei ole edellä tarkoitettua pätevyyttä, jos hänellä on tehtävään muulla tavoin osoitettu kyky ja taito ja työntekijöiden turvallisuus on varmistettu.”

Työturvallisuuslaki 14 a § 4 momentti:

”Edellä 1–3 momentissa tarkoitetun tutkintovaatimuksen täyttää myös henkilö, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös muussa Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta tekee ~~aluehallintovirasto~~ Lupa- ja valvontavirasto noudattaen, mitä ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa säädetään.”

Neuvotteleva virkamies Jarno Virtanen